

Een nieuwe taal voor oude wijsheid

Deel 1

De weg van het ontwaken

Een hedendaagse ontvouwing van
Hermes Trismegistos

Een nieuwe taal voor oude wijsheid

Deel 1

De weg van het ontwaken

Een hedendaagse ontvouwing van
Hermes Trismegistos

Michiel A.M. Arens

Schrijver: Michiel A.M. Arens

ISBN: 9789403936093

Eerste uitgave

uitgeverij@jupiternederland.nl

© 2026 Michiel A.M. Arens

Augustus 2026

Waarom Hermes vandaag nog aanspreekt

Wanneer je een tekst leest die duizenden jaren geleden is geschreven, is de eerste vraag misschien niet wat er staat, maar waarom iemand vandaag de dag nog de moeite zou nemen om hem te lezen. De wereld waarin Hermes Trismegistos leefde, voor zover wij die al kunnen reconstrueren, lijkt immers nauwelijks op de wereld waarin jij leeft. Zijn tijd kende geen internet, geen kunstmatige intelligentie, geen sociale media, geen voortdurende stroom van informatie die iedere dag opnieuw om jouw aandacht vraagt. Waarom zouden woorden uit een zo ver verleden dan nog iets kunnen betekenen voor een mens van vandaag?

Misschien omdat de wereld wel veranderd is, maar de mens niet in dezelfde mate. Wij beschikken over meer kennis dan ooit tevoren, wij communiceren sneller dan ooit tevoren en wij hebben toegang tot vrijwel alle informatie die de mensheid ooit heeft verzameld, maar tegelijkertijd blijven wij dezelfde fundamentele vragen stellen. Wie ben ik werkelijk? Waarom ervaar ik soms een diep verlangen dat zich niet laat vervullen door bezit, succes of erkenning? Hoe vind ik innerlijke rust in een wereld die voortdurend aan mij trekt? En hoe leef ik op een manier die werkelijk in overeenstemming is met wie ik ten diepste ben?

Het zijn precies deze vragen die door de eeuwen heen steeds opnieuw zijn gesteld, niet omdat mensen geen antwoorden konden bedenken, maar omdat sommige antwoorden niet met het verstand alleen gevonden kunnen worden. Zij vragen om een andere manier van kijken, een andere manier van luisteren en misschien zelfs om een andere manier van leven.

Hermes lijkt zich juist tot dat deel van de mens te richten dat weet dat er meer is dan wat met de ogen kan worden waargenomen en met woorden kan worden verklaard.

Daarom moet je de teksten van Hermes misschien ook niet lezen zoals je een geschiedenisboek leest of een wetenschappelijk artikel bestudeert. Zij zijn niet geschreven om je nieuwe informatie te geven. Zij proberen je ook niet ergens van te overtuigen. Zij nodigen je uit om jezelf te observeren. Zij houden je een spiegel voor waarin je niet alleen de wereld kunt herkennen, maar misschien vooral jezelf.

Veel oude spirituele teksten zijn in de loop der eeuwen omgeven geraakt door ingewikkelde uitleg, symboliek en tradities. Soms werd hun betekenis verborgen achter geheimzinnige taal, soms achter religieuze overtuigingen en soms achter filosofische systemen die voor de hedendaagse lezer nauwelijks nog toegankelijk zijn. Daardoor ontstaat gemakkelijk de indruk dat deze teksten alleen bedoeld zijn voor ingewijden of voor mensen die jarenlang oude wijsheidstradities hebben bestudeerd.

Misschien is juist het tegenovergestelde waar.

Misschien spreken deze teksten niet tot mensen die alles al denken te weten, maar juist tot mensen die bereid zijn opnieuw te kijken. Niet om oude overtuigingen te vervangen door nieuwe, maar om zich open te stellen voor de mogelijkheid dat de werkelijkheid groter is dan het beeld dat zij er tot nu toe van hadden.

In dit boek zullen wij de woorden van Hermes daarom niet behandelen als historische documenten die ontleed moeten worden, maar als levende gedachten die ook vandaag nog iets kunnen openen. Dat betekent niet dat iedere uitspraak letterlijk moet worden genomen. Evenmin betekent het dat iedere symbolische afbeelding één vaste betekenis heeft. Zoals iedere goede metafoor nodigen ook de woorden van Hermes uit tot een ontdekkingstocht die zich niet alleen in het hoofd afspeelt, maar vooral in jouw eigen ervaring.

Je zult daarom merken dat wij regelmatig stilstaan bij woorden als waarheid, licht, hemel, aarde, vuur, zon en maan. Niet omdat zij uitsluitend verwijzen naar verschijnselen buiten jou, maar omdat zij misschien ook iets beschrijven wat zich voortdurend in jouw eigen bewustzijn afspeelt. De taal van Hermes is de taal van beelden. Niet omdat hij de werkelijkheid wilde verbergen, maar omdat sommige werkelijkheden zich beter laten herkennen dan uitleggen.

Dat is de reden waarom de woorden van Hermes al eeuwenlang blijven terugkeren. Niet omdat zij alle antwoorden geven, maar omdat zij steeds opnieuw de juiste vragen weten op te roepen. Iedere generatie leest dezelfde woorden opnieuw en ontdekt daarin iets wat eerdere generaties misschien niet zagen. Niet omdat de tekst verandert, maar omdat de mens verandert die hem leest.

Misschien geldt dat ook voor jou.

En zul je onderweg door dit boek ontdekken dat sommige verzen je onmiddellijk aanspreken, terwijl andere je voorlopig weinig zeggen. Forceer dat niet. Sommige inzichten laten zich niet afdwingen. Zij verschijnen vaak pas wanneer je er innerlijk rijp voor bent.

Een tekst kan jarenlang hetzelfde blijven, terwijl jij degene bent die verandert. En juist daardoor kan een zin die je gisteren nog ontging, morgen ineens voelen alsof hij speciaal voor jou geschreven is.

Lees de woorden van Hermes daarom niet haastig. Lees ze niet met de vraag of je het ermee eens bent. Lees ze ook niet met de verwachting dat iedere zin direct begrepen moet worden. Lees ze alsof je een landschap binnenwandelt dat zich niet in één oogopslag laat overzien. Blijf af en toe stilstaan. Kijk om je heen. Laat de beelden op je inwerken. En stel jezelf steeds opnieuw de eenvoudigste van alle vragen:

Wat herken ik hiervan in mijzelf?

Dat is wellicht de reden waarom Hermes vandaag nog spreekt. Niet omdat zijn woorden oud zijn, maar omdat zij verwijzen naar iets dat nooit oud wordt: de zoektocht van de mens naar zijn eigen diepste werkelijkheid.

Hoe lees je een hermetische tekst?

Wanneer je voor het eerst een hermetische tekst openslaat, is de kans groot dat je hem probeert te lezen zoals je gewend bent een boek te lezen. Je wilt begrijpen wat er staat. Je zoekt naar de betekenis van de woorden, probeert de logica van de zinnen te volgen en verwacht dat de schrijver je stap voor stap uitlegt wat hij bedoelt. Dat is een heel natuurlijke manier van lezen. Zo zijn wij opgegroeid. Zo lezen wij kranten, studieboeken en handleidingen. Maar een hermetische tekst laat zich niet op die manier volledig begrijpen.

Niet omdat de woorden ingewikkeld zijn, maar omdat zij verwijzen naar een werkelijkheid die zich niet volledig in woorden laat vangen.

Een hermetische tekst wil je daarom niet in de eerste plaats iets leren. Zij wil iets in jou wakker maken.

Dat is een wezenlijk verschil.

Wanneer je een handleiding leest, voeg je kennis toe aan wat je al weet. Wanneer je een hermetische tekst leest, gebeurt er iets anders. De tekst nodigt je uit om anders te kijken. Niet alleen naar de wereld om je heen, maar vooral naar de wereld in jezelf. Zij probeert je niet een nieuwe waarheid te geven, maar je bewust te maken van een werkelijkheid die misschien altijd al aanwezig was, zonder dat je haar werkelijk hebt opgemerkt.

Daarom gebruikt Hermes zo vaak beelden. Hij spreekt over hemel en aarde, over zon en maan, over vuur en water, over opstijgen en neerdalen, over licht en duisternis.

Wanneer je deze woorden uitsluitend letterlijk leest, blijft de tekst gesloten. Wanneer je ze uitsluitend symbolisch leest, loop je het risico dat je in eindeloze interpretaties verdwaalt. De kunst is om beide mogelijkheden open te laten en jezelf steeds af te vragen wat deze beelden in jouw eigen ervaring zouden kunnen weerspiegelen.

Dat vraagt om een andere manier van lezen.

Lees daarom niet gehaast. Voel niet de behoefte om iedere zin onmiddellijk te begrijpen. Sommige verzen zullen je direct aanspreken. Andere zullen misschien vragen oproepen of zelfs weerstand wekken. Ook dat hoort bij het lezen van een hermetische tekst. Juist de zinnen die je niet meteen begrijpt, blijken soms maanden of zelfs jaren later ineens een diepe betekenis te krijgen. Niet omdat de tekst veranderd is, maar omdat jij veranderd bent.

Herken je dat ook uit je eigen leven? Er zijn boeken die je op jonge leeftijd hebt gelezen en die je nauwelijks raakten, terwijl dezelfde woorden je jaren later diep kunnen ontroeren. De tekst is dezelfde gebleven. Jij bent degene die anders is gaan kijken. Zo werkt het ook met de woorden van Hermes.

Probeer daarom niet voortdurend te vragen: *Wat bedoelt Hermes?* Een vruchtbaardere vraag is misschien: *Waarom raakt deze zin mij?* Of juist: *Waarom zegt deze zin mij helemaal niets?* Beide reacties kunnen iets over jezelf onthullen. De tekst wordt daardoor geen object dat jij onderzoekt, maar een spiegel waarin je jezelf kunt ontmoeten.

Misschien is dat wel de belangrijkste sleutel om hermetische teksten te lezen. Niet vanuit nieuwsgierigheid alleen, maar vanuit oprechte zelfwaarneming.

Niet om zoveel mogelijk kennis te verzamelen, maar om gevoeliger te worden voor wat zich in jouw eigen bewustzijn afspeelt. Want uiteindelijk is dat de plaats waar iedere ware spirituele ontdekking begint.

Dat betekent ook dat je niet alles hoeft te geloven wat je leest. Hermes vraagt nergens om blind geloof. Evenmin vraagt hij je om zijn woorden kritiekloos over te nemen. Hij nodigt je uit om te onderzoeken. Om waar te nemen. Om te ervaren. Pas wanneer een inzicht werkelijkheid wordt in jouw eigen leven, krijgt het betekenis. Tot die tijd blijft het slechts een gedachte, hoe mooi of indrukwekkend zij ook klinkt.

Lees daarom met een open verstand, maar ook met een open hart. Laat de woorden niet alleen door je denken gaan, maar ook door je gevoel. Merk op welke beelden blijven hangen, welke vragen steeds terugkeren en welke zinnen zich als vanzelf blijven aandienen wanneer je door de dag heen leeft. Soms begint een hermetische tekst pas werkelijk te spreken nadat je het boek hebt dichtgeslagen.

In dit boek zullen wij de verzen van Hermes daarom niet ontleden alsof zij een puzzel zijn waarvan slechts één juiste oplossing bestaat. Wij zullen ze samen onderzoeken, telkens opnieuw, vanuit de overtuiging dat een levende tekst nooit ophoudt nieuwe betekenissen te onthullen. Niet omdat de woorden veranderen, maar omdat jouw bewustzijn zich blijft ontwikkelen.

Een tekst die pas spreekt wanneer jij verandert

Heb je ooit een boek gelezen waarvan je dacht dat het je weinig te zeggen had? Je sloeg het dicht, zette het terug in de kast en schonk er verder geen aandacht meer aan. Jaren later pakte je hetzelfde boek opnieuw op en ineens leek het alsof het speciaal voor jou was geschreven. De woorden waren niet veranderd. De zinnen waren hetzelfde gebleven. Toch las je een heel ander boek.

Of was jij degene die veranderd was?

Misschien is dat wel één van de meest bijzondere eigenschappen van werkelijk grote spirituele teksten. Zij geven hun betekenis niet in één keer prijs. Zij lijken geduldig te wachten tot de lezer klaar is om te zien wat er altijd al stond.

Daardoor ontstaat de merkwaardige ervaring dat een tekst met je meegroeit. Niet omdat hij zich aanpast, maar omdat jouw bewustzijn zich ontwikkelt.

De woorden van Hermes behoren tot die bijzondere categorie teksten.

Je kunt ze lezen als oude filosofie, als historische documenten of als interessante symboliek uit een ver verleden. Je kunt proberen iedere zin logisch te verklaren en iedere metafoor nauwkeurig te ontleden. Dat levert ongetwijfeld waardevolle inzichten op. Maar daarmee heb je de tekst nog niet werkelijk ontmoet.

Een hermetische tekst vraagt namelijk niet alleen om aandacht.

Hij vraagt om aanwezigheid.

Dat lijkt een klein verschil, maar het is een wereld van verschil. Je kunt aandachtig lezen terwijl je ondertussen vooral bezig bent met het verzamelen van kennis. Aanwezig zijn betekent iets anders. Het betekent dat je bereid bent jezelf te laten raken. Dat je niet alleen onderzoekt wat de tekst zegt, maar ook wat zij in jou oproept. Dat je niet uitsluitend leest met je verstand, maar met je hele mens-zijn.

Sommige verzen lijken je onmiddellijk te begrijpen, nog voordat zij hen begrijpt. Zij leggen feilloos een verlangen bloot waarvan je je nauwelijks bewust was. Zij maken zichtbaar wat je diep van binnen misschien al wist, maar waarvoor je nog geen woorden had gevonden. Niet omdat de tekst jouw gedachten kent, maar omdat zij raakt aan iets wat ieder mens, ongeacht tijd of cultuur, in zich draagt.

Dat is ook de reden waarom je sommige passages niet direct zult begrijpen. Niet iedere zin zal meteen helder zijn. Soms lijkt een vers zelfs ondoorgroendelijk of tegenstrijdig. Weersta dan de verleiding om onmiddellijk naar een verklaring te zoeken. Blijf er liever even bij. Draag de woorden met je mee. Laat ze af en toe opnieuw door je heen gaan, zonder ze te willen oplossen. Zoals een zaadje tijd nodig heeft voordat het ontkiemt, zo hebben sommige inzichten tijd nodig voordat zij zichtbaar worden.

Wij leven in een tijd waarin bijna alles direct beschikbaar is. Wanneer wij iets niet begrijpen, zoeken wij een uitleg. Wanneer wij een vraag hebben, verwachten wij een antwoord.

Wanneer wij iets willen weten, openen wij een zoekmachine of raadplegen wij kunstmatige intelligentie. Dat is een enorme rijkdom. Maar niet alles wat werkelijk belangrijk is, laat zich op die manier vinden.

Er zijn inzichten die zich niet laten downloaden.

Er zijn werkelijkheden die zich niet laten samenvatten.

En er zijn ervaringen die pas ontstaan wanneer je bereid bent stil te worden en jezelf werkelijk te ontmoeten.

Hermes lijkt dat te hebben geweten. Daarom geeft hij zelden een sluitende uitleg. Hij schrijft in beelden die je uitnodigen om verder te kijken dan de woorden zelf. Niet omdat hij geheimzinnig wilde zijn, maar omdat sommige werkelijkheden alleen van binnenuit herkend kunnen worden. Je kunt iemand uitleggen wat liefde is, maar pas wanneer hij liefheeft, begrijpt hij werkelijk waarover je sprak. Je kunt iemand vertellen wat innerlijke rust is, maar pas wanneer hij die rust ervaart, krijgen de woorden betekenis.

Zo is het ook met de verzen die in dit boek volgen.

Sommige passages zullen je direct aanspreken. Andere zullen je verwarren. Weer andere zul je misschien helemaal overslaan. Dat is niet erg. Lees niet vanuit de behoefte om alles te begrijpen. Lees vanuit de bereidheid om jezelf te ontmoeten. Keer na verloop van tijd gerust terug naar dezelfde tekst. Misschien ontdek je dan iets wat je de eerste keer volledig ontging.

Dat is geen teken dat je de tekst eerder verkeerd hebt gelezen.

Het is een teken dat jij bent gegroeid.

Daarom is dit boek ook geen boek dat je één keer leest en daarna wegzet. Tenminste, dat hoop ik niet. Ik hoop dat het een reisgenoot wordt. Een boek waarnaar je af en toe terugkeert, juist omdat jouw leven verandert. Want iedere nieuwe ervaring, iedere vreugde, ieder verlies, iedere ontmoeting en iedere stap in jouw bewustwording verandert ook de manier waarop je deze oude woorden zult verstaan.

Uiteindelijk zal je ontdekken dat de grootste verandering niet plaatsvindt in de tekst van Hermes, maar in degene die hem leest.

Dat is het grootste geheim van iedere levende spirituele tekst.

Zij verandert niet.

Jij verandert.

En precies daardoor begint zij steeds opnieuw te spreken.

Inhoudsopgave

Inleiding in De Tabula Smaragdina	1
De Tabula Smaragdina	3
De Tabula Smaragdina in hedendaagse taal.....	5
De levende betekenis van de Tabula Smaragdina	7
Het Corpus Hermeticum	11
Een ontmoeting met een levende dialoog	11
Eerste Boek: Pymander	15
Beweging 1: De roep	17
Beweging 2: De schepping.....	21
Beweging 3: De mens	27
Beweging 4: De afdaling	33
Beweging 5: De gevolgen	39
Beweging 6: Het ontwaken	45
Beweging 7: De terugweg.....	51
Beweging 8: Hermes spreekt.....	57
De Lofzang van Hermes	63
Ter overweging	71

Tweede boek: Pymander tot Hermes	73
Contemplatie 1: God, eeuwigheid, wereld, tijd en wording	75
Contemplatie 2: Alles leeft vanuit dezelfde Bron	81
Contemplatie 3: De schoonheid van de schepping	87
Contemplatie 4: Alles verandert, niets gaat verloren....	97
Contemplatie 5: God kent geen grenzen.....	103
Contemplatie 6: Word wat je bent.....	109
Ter overweging.....	115
Derde Boek: Dat het grootste kwaad in de mensen is, dat zij God niet kennen.	117
Ontwaken 1: De mens die slaapt.....	119
Ontwaken 2: De haven van het leven.....	123
Ontwaken 3: Het kleed van onwetendheid	127
Ter overweging.....	133
Vierde Boek. Hermes' rede tot God	135
Aanschouwing 1: De schepping ontvouwt zich	137
Aanschouwing 2: Waarom de mens bestaat	143
Aanschouwing 3: Alles keert terug tot vernieuwing....	149
Ter overweging.....	153

Vijfde Boek: Uit een rede van Hermes to Tat.....	155
Wegwijzer 1: De weg naar innerlijke vrijheid	157
Wegwijzer 2: De wijsheid in kernzinnen.....	165
Wegwijzer 3: Waarom wijsheid niet voor iedereen verstaanbaar is	175
Ter overweging	181
Zesde Boek: Algemene dialoog tussen Hermes en Asklepios ..	183
Onderzoek 1: Alles beweegt.....	185
Onderzoek 2: De verborgen kracht achter alle beweging	193
Onderzoek 3: Wat is God?	201
Ter overweging	211
Zevende Boek: Hermes tot Tat over het mengvat en de eenheid.	215
Toewending 1: Het goddelijke mengvat.....	217
Toewending 2: De keuze van het hart.....	223
Toewending 3: De moeilijke weg naar de Ene.....	229
Toewending 4: De kracht van de eenheid	235
Toewending 5: Het beeld dat je omhoog trekt	241
Ter overweging	247

Achtste Boek: Hermes tot zijn zoon Tat: dat de onzienlijke God het meest geopenbaard is.	251
Aanschouwing 1: Het onzichtbare wordt zichtbaar	253
Aanschouwing 2: Kijk naar de orde van het universum	259
Aanschouwing 3: Kijk naar de mens.....	265
Aanschouwing 4: De Vader van alle dingen	269
Aanschouwing 5: De lofzang van het zien	275
Ter overweging	279
De Lofzang van Hermes.....	283
Aanschouwing 1: Wanneer woorden tekortschieten..	287
Aanschouwing 2: Alles is in U	291
Aanschouwing 3: Ik ben nooit los geweest	295
Aanschouwing 4: Van verwondering naar stilte.....	301
Ter overweging	305
Afsluiting van Deel I	309

Inleiding in De Tabula Smaragdina

De tekst die je nu gaat lezen behoort tot de bekendste geschriften uit de hermetische traditie. Al eeuwenlang hebben filosofen, mystici, alchemisten, wetenschappers en spirituele zoekers geprobeerd haar te begrijpen. Sommigen lazen haar als een beschrijving van de schepping, anderen als een handleiding voor innerlijke transformatie en weer anderen als een samenvatting van een universele wijsheid die zich niet laat beperken tot één religie of één tijdperk.

Misschien hoef je je nu nog niet af te vragen welke uitleg de juiste is.

Lees de woorden eerst gewoon zoals zij tot je komen.

Misschien spreekt één zin je onmiddellijk aan.

Misschien roept een beeld vragen op.

Misschien begrijp je er nog nauwelijks iets van.

Dat is allemaal goed.

Lees langzaam. Laat de woorden op je inwerken. En vraag jezelf nog niet af wat Hermes bedoelde, maar wat zijn woorden in jou wakker maken.

De Tabula Smaragdina

Het is waar!

Het is zeker!

Het is de volle waarheid!

Wat beneden is, is gelijk aan wat boven is, en wat boven is, is gelijk aan wat beneden is, opdat de wonderen van het ene zich voltrekken.

Zoals alle dingen uit het ene geworden zijn, door één middelaarschap, zo zijn zij alle uit dit ene geboren, door overbrenging.

Zijn vader is de zon, zijn moeder de maan, de lucht heeft het in haar schoot gedragen, de aarde was zijn voedster.

De vader van alle talismans in de ganse wereld is alomtegenwoordig.

Zijn kracht blijft ongerept, wanneer zij in de aarde wordt aangewend.

Scheid liefdevol en met groot inzicht en wijsheid, de aarde van het vuur, het fijne van wat hard, dicht en gestold is.

Van de aarde stijgt het op tot de hemel, en daalt vandaar weer af tot de aarde; en neemt daarbij de kracht van wat boven is en die van wat beneden is tot zich.

Zo zult ge de glorie van de ganse wereld bezitten en deswege zal alle duisternis van u vluchten.

Deze is de machtige sterkte aller sterkten, omdat hij al het zachte zal overwinnen en al het harde zal doordringen.

Zo is de wereld geschapen. Uit haar zullen, op dezelfde wijze, wondervolle scheppingen ontstaan.

Men heeft mij daarom de driemaal grote Hermes genoemd, omdat ik de drie aanzichten van de wijsheidsleer van de ganse wereld bezit.

Voleindigd is wat ik over de toebereiding van het goud gezegd heb.

De Tabula Smaragdina in hedendaagse taal

Dit is geen theorie.

Dit is geen overtuiging.

Dit is een werkelijkheid die je zelf kunt ontdekken.

Wat je in de wereld om je heen ziet, weerspiegelt wat zich in jou afspeelt. En wat zich in jou afspeelt, komt uiteindelijk ook tot uitdrukking in de wereld om je heen. Zo openbaart het Ene zich in alles wat bestaat.

Alles wat leeft, is voortgekomen uit dezelfde oorsprong. Hoewel de vormen verschillen, dragen zij allemaal iets van die ene bron in zich en blijven zij daarmee verbonden.

In alles werken verschillende krachten samen. De zon schenkt licht en richting. De maan brengt ontvankelijkheid en groei. Lucht geeft ruimte om te bewegen. De aarde geeft vorm en draagt het leven. Samen maken zij zichtbaar hoe het leven zich steeds opnieuw ontvouwt.

De scheppende kracht die alles voortbrengt is overal aanwezig. Zij verliest niets van haar zuiverheid wanneer zij zich uitdrukt in de zichtbare wereld.

Leer daarom onderscheid te maken. Scheid met liefde en wijsheid wat wezenlijk is van wat slechts uiterlijk lijkt, het levende van wat verstard is en het blijvende van wat tijdelijk is.

Wat innerlijk groeit, zoekt steeds opnieuw verbinding met het hogere en keert vervolgens terug naar het dagelijkse leven om daarin zichtbaar te worden. Zo verenigen hemel en aarde zich in één voortdurende beweging en ontstaat ware heelheid.

Wanneer je deze weg gaat, zal steeds meer licht in je leven zichtbaar worden en zal datgene wat je belemmert langzaam zijn kracht verliezen.

Deze kracht is sterker dan alles wat zich daartegen verzet. Zij dringt door waar hardheid afsluit, verzacht wat verstard is en brengt opnieuw leven waar beweging verloren leek.

Op dezelfde wijze waarop de wereld is ontstaan, kun jij ook zelf steeds opnieuw meewerken aan schepping, groei en vernieuwing.

Daarom wordt Hermes de driemaal grote genoemd: omdat hij de wijsheid kende van de zichtbare wereld, van de onzichtbare werkelijkheid en van de levende verbinding tussen beide.

Dit is de innerlijke alchemie: niet het veranderen van lood in goud, maar het ontdekken en tot uitdrukking brengen van het goud dat altijd al in jou aanwezig was.

De levende betekenis van de Tabula Smaragdina

Wanneer je de Tabula Smaragdina voor de eerste keer leest, is de kans groot dat zij je meer vragen geeft dan antwoorden. De woorden zijn eenvoudig, maar de betekenis lijkt zich niet direct prijs te geven. Dat is geen tekortkoming van de tekst. Misschien is het juist haar bedoeling. Sommige woorden zijn niet geschreven om onmiddellijk begrepen te worden, maar om langzaam in je te gaan leven.

Misschien is dat ook de reden waarom deze korte tekst al eeuwenlang mensen blijft aanspreken. Niet omdat zij een verzameling geheimen bevat die slechts voor enkelen toegankelijk zijn, maar omdat zij verwijst naar iets dat ieder mens in zichzelf kan ontdekken. De Tabula vraagt je daarom niet om haar te geloven. Zij nodigt je uit om jezelf te onderzoeken.

De eerste woorden zetten onmiddellijk de toon: *Het is waar. Het is zeker. Het is de volle waarheid.* Daarmee vraagt Hermes je niet om zijn woorden zonder meer aan te nemen. Integendeel. Hij lijkt juist te zeggen dat waarheid pas werkelijk waarheid wordt wanneer jij haar zelf hebt leren kennen. Een inzicht dat alleen uit boeken komt, blijft geleende kennis. Pas wanneer een inzicht onderdeel wordt van jouw eigen ervaring, krijgt het werkelijk betekenis.

Vervolgens richt Hermes je aandacht op één van de bekendste uitspraken uit de wereldliteratuur: *Wat beneden is, is gelijk aan wat boven is, en wat boven is, is gelijk aan wat beneden is.* Deze woorden zijn door de eeuwen heen op talloze manieren uitgelegd, maar begint hun betekenis dichterbij huis dan je zou denken.

Hermes nodigt je uit om te ontdekken dat de wereld waarin je leeft en de wereld die je in jezelf ervaart geen twee gescheiden werkelijkheden zijn.

Wat zich in jouw denken, voelen en handelen afspeelt, beïnvloedt de manier waarop je de wereld ontmoet, terwijl de wereld op haar beurt voortdurend iets in jou wakker maakt. Binnen en buiten blijken geen tegenpolen te zijn, maar twee kanten van dezelfde werkelijkheid.

Daarom spreekt Hermes steeds opnieuw over het Ene. Achter alle verschillen, achter alle vormen en achter alle namen vermoedt hij een diepere eenheid waaruit alles voortkomt en waarmee alles verbonden blijft. Dat betekent niet dat alles hetzelfde is. Een boom is geen mens en een rivier is geen berg. Maar delen zij wel dezelfde oorsprong en drukken zij ieder op hun eigen wijze iets uit van één en dezelfde scheppende werkelijkheid.

Wanneer Hermes vervolgens spreekt over zon en maan, over lucht en aarde, lijkt hij niet alleen de natuur te beschrijven. Hij laat zien dat het leven ontstaat door samenwerking tussen verschillende krachten. Licht en ontvankelijkheid. Beweging en vorm. Inspiratie en verwerkelijking. Ook in jouw eigen leven zijn al deze krachten voortdurend werkzaam. Soms overheerst het denken, soms het voelen, soms het handelen en soms de innerlijke wil die richting geeft aan alles wat je doet. Werkelijke groei ontstaat niet wanneer één van deze krachten de andere overheerst, maar wanneer zij met elkaar in evenwicht komen.

Dat is de betekenis van het opmerkelijke advies om de aarde van het vuur te scheiden en het fijne van wat hard en gestold is. Hermes nodigt je niet uit om de wereld te verlaten, maar om onderscheid te leren maken.

Om te ontdekken wat in jouw leven werkelijk levend is en wat slechts gewoonte is geworden. Wat voortkomt uit angst en wat uit vertrouwen.

Wat jou kleiner maakt en wat juist ruimte geeft aan wie je ten diepste bent. Dat onderscheid vraagt geen oordeel, maar aandacht, liefde en wijsheid.

Daarna beschrijft Hermes een voortdurende beweging van opstijgen en weer neerdalen. Ook dat beeld lijkt iets universeels zichtbaar te maken. Ieder inzicht dat alleen in gedachten blijft bestaan, verliest uiteindelijk zijn kracht. Werkelijke wijsheid stijgt op doordat zij je bewustzijn verruimt, maar keert vervolgens terug naar het gewone leven, waar zij zichtbaar wordt in de manier waarop je spreekt, werkt, liefhebt en met anderen omgaat. Zonder die terugkeer blijft spiritualiteit een idee. Pas wanneer inzicht vorm krijgt in het dagelijkse leven, wordt zij werkelijkheid.

De kracht waarover Hermes spreekt, is daarom geen macht over anderen, maar een kracht die van binnenuit werkt. Zij breekt niet af, maar opent. Zij verovert niet, maar verbindt. Zij overwint niet door geweld, maar doordat waarheid uiteindelijk sterker blijkt te zijn dan illusie en liefde duurzamer is dan angst. Misschien is dat de reden waarom deze kracht zelfs het harde kan doordringen. Niet omdat zij harder is, maar omdat zij leven brengt waar verstarring is ontstaan.

Aan het einde spreekt Hermes over goud. Eeuwenlang hebben mensen daarin vooral een verwijzing gezien naar de kunst van de alchemie. Misschien is er echter ook een andere manier om deze woorden te verstaan.

Niet als een poging om gewone metalen in goud te veranderen, maar als een uitnodiging om datgene wat in ieder mens verborgen aanwezig is tot volle uitdrukking te brengen. Het goud waarover Hermes spreekt zou dan niet buiten jou gezocht hoeven worden. Het wacht misschien al die tijd in jou om ontdekt te worden.

Misschien is dat uiteindelijk de levende betekenis van de Tabula Smaragdina. Niet dat zij antwoord geeft op alle vragen die een mens kan stellen, maar dat zij je uitnodigt om anders te kijken. Naar de wereld. Naar de natuur. Naar andere mensen. En misschien wel het meest naar jezelf. Want wanneer jouw manier van kijken verandert, verandert ook de werkelijkheid die je ervaart.

En misschien is dat precies wat Hermes al die eeuwen geleden wilde doorgeven. Niet een verzameling geheimen voor een kleine groep ingewijden, maar een eenvoudige uitnodiging die nog altijd actueel is: leer de wereld kennen, leer jezelf kennen en ontdek dat beide onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn.

Het Corpus Hermeticum

Een ontmoeting met een levende dialoog

Wanneer je de Tabula Smaragdina hebt gelezen, zou je kunnen denken dat Hermes alles heeft gezegd wat hij wilde zeggen. In enkele korte verzen heeft hij immers een wereld van betekenis samengebracht. Hij spreekt over de eenheid van het bestaan, over de samenhang tussen het zichtbare en het onzichtbare en over de innerlijke weg die de mens kan gaan. Toch vormt de Tabula niet het einde van zijn boodschap. Zij is eerder het begin. Zij reikt je de sleutel aan, maar opent de deur nog niet.

Die deur gaat open in het Corpus Hermeticum.

Waar de Tabula je uitnodigt om de werkelijkheid als één samenhangend geheel te zien, neemt het Corpus Hermeticum je vervolgens mee in een levende dialoog. De aandacht verschuift van de kosmos naar de mens, van de schepping naar het bewustzijn en van universele principes naar de innerlijke ervaring van degene die op zoek gaat naar waarheid.

Het eerste boek van het Corpus Hermeticum draagt de naam *Pymander*. Door de eeuwen heen is veel geschreven over wie of wat Pymander precies is. Sommigen zien hem als God, anderen als de goddelijke geest, een hemelse boodschapper of een innerlijke gids. Misschien hoeven wij niet direct voor één van deze verklaringen te kiezen. Misschien is het belangrijker om te ontdekken wat er gebeurt wanneer Hermes en Pymander met elkaar in gesprek gaan.

Want wellicht beschrijft dit gesprek iets wat ook in jouw eigen leven kan plaatsvinden.

Pymander is niet in de eerste plaats een persoon, maar de stem van een dieper bewustzijn dat zich laat horen wanneer de drukte van het dagelijkse leven even stilvalt. Niet een stem die van buiten tot je komt, maar een inzicht dat zich van binnen aandient. Een weten waarvoor je geen woorden had, totdat het zich ineens aan je openbaart. Iedereen kent momenten waarop een oplossing zich onverwacht aandient, waarop een ervaring je dieper raakt dan je kunt verklaren of waarop je ineens met een nieuwe helderheid naar jezelf en de wereld kijkt. Misschien begint iedere innerlijke dialoog op die manier.

Hermes laat zien dat ware wijsheid niet ontstaat door steeds meer kennis te verzamelen, maar door ontvankelijk te worden voor een diepere werkelijkheid die altijd aanwezig is, ook wanneer wij haar niet opmerken. Dat vraagt geen bijzondere gave. Het vraagt vooral aandacht. Niet de aandacht waarmee je voortdurend naar buiten kijkt, maar de aandacht waarmee je leert luisteren naar wat zich in jezelf afspeelt.

Dat lijkt wel één van de grootste uitdagingen van onze tijd. Wij leven in een wereld waarin bijna alles onze aandacht vraagt. Berichten verschijnen onafgebroken op onze schermen, meningen volgen elkaar in hoog tempo op en er is altijd wel iets dat onze gedachten bezighoudt. Juist daardoor kan het moeilijk worden om de stilte te herkennen waarin een dieper inzicht zich aandient. Niet omdat die stilte verdwenen is, maar omdat wij haar nauwelijks nog ruimte geven.

Het Corpus Hermeticum nodigt je uit om die ruimte opnieuw te ontdekken. Niet door je af te keren van de wereld, maar door haar met andere ogen te leren bekijken. De gesprekken die volgen gaan niet alleen over de oorsprong van het leven, over bewustzijn of over de ziel.

Zij gaan uiteindelijk over jou. Over de manier waarop jij kijkt, denkt, voelt en leeft. Over de vraag of je bereid bent jezelf werkelijk te leren kennen.

Lees de gesprekken die volgen daarom niet alsof je getuige bent van een ontmoeting tussen twee anderen. Lees ze alsof jij degene bent aan wie de vragen worden gesteld. Alsof jij degene bent die luistert, die twijfelt, die ontdekt en die stap voor stap leert zien wat eerder verborgen bleef.

Wellicht ontdek je dan dat Hermes niet alleen met Pymander in gesprek is.

Zo kan het zijn dat Hermes ook met jou spreekt.

